

Daňové řešení a ekonomické dopady poskytování zaměstnaneckých benefitů ve společnosti IT Trade, spol. s r.o.

Autorka: Nela Veselá, studentka oboru Řízení a ekonomika průmyslového podniku. Vedoucí práce: RNDr. Jitka Jurková, M.A.
Praha: ČVUT 2017. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

Abstrakt

Předmětem zkoumání této bakalářské práce, která nese název „Daňové řešení a ekonomické dopady poskytování zaměstnaneckých benefitů ve společnosti IT Trade, spol. s r.o.“ je zdanění zaměstnaneckých výhod ve zvoleném podniku z českého podnikatelského prostředí. Hlavním cílem je analyzovat daňové a ekonomické dopady poskytování zaměstnaneckých benefitů z pohledu zaměstnavatele a z pohledu zaměstnance a předložit tak ucelený náhled na ekonomickou stránku jejich poskytování. BP je rozdělena do dvou hlavních částí. Teoretická část vymezuje základní pojmy, význam, členění benefitů a popisuje i současné trendy v oblasti péče o zaměstnance. Hlavní pozornost je věnována nejčastěji poskytovaným zaměstnaneckým benefitům a jejich daňovému řešení včetně dopadů na odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Praktická část je věnována aplikaci metod daňového řešení na benefitů poskytované konkrétním podnikatelským subjektem. V rámci analýzy a hodnocení ekonomických dopadů se práce věnuje důsledkům vlivu zdanění benefitů na finanční řízení a rozhodování podniku.

Daňový efekt:

Daňově uznatelné náklady jsou náklady snižující základ daně, ze kterého se platí daň z příjmu právnických osob, a tím snižují odvod daně. Působí zde tzv. pozitivní daňový efekt, který lze popsat jako snížení daňové zátěže společností vyvolané růstem daňově uznatelných (odčitatelných) nákladů. Tento efekt přináší zaměstnavateli úsporu na dani. V případě daňově uznatelných nákladů vypočítám daňovou úsporu (DU) jako součin hodnoty položky snižující základ daně z příjmu (PSZD) a sazby daně z příjmu (SDzP): $DU = PSZD \cdot SDzP$

Daňově neuznatelné náklady snižují účetní výsledek hospodaření, ale na rozdíl od daňově uznatelných nákladů zvyšují základ daně, ze kterého se platí daň z příjmu právnických osob, a tím zvyšují odvod daně. Působí zde tzv. negativní daňový efekt, který lze popsat jako zvýšení daňové zátěže společností vyvolané růstem daňově neuznatelných (připočitatelných) nákladů. Tento efekt přináší zaměstnavateli ztrátu na dani. V případě daňově neuznatelných nákladů vypočítám daňovou ztrátu (DZ) analogicky, jako součin hodnoty položky zvyšující základ daně z příjmu (PZZD) a sazby daně z příjmu (SDzP): $DZ = PZZD \cdot SDzP$

Variety zdanění benefitů

Z hlediska zdanění benefitů mohou nastat následující **variety zdanění**:

- Poskytnutý benefit je u zaměstnance osvobozený od daně a u zaměstnavatele jde o daňově uznatelný náklad. Zaměstnavatel ušetří 34 % na odvodech na sociální a zdravotní pojištění a současně dosáhne úspory 19 % na dani z příjmu právnických osob. Do této kategorie patří poskytnutá plnění „stravenky, penzijní připojištění, prohlubování kvalifikace“, vše s určitými omezeními.
- Poskytnutý benefit není u zaměstnance osvobozený od daně a u zaměstnavatele jde o daňově uznatelný náklad. Zaměstnavatelí vzrostou náklady o 34 % z odvodů sociálního a zdravotního pojištění, ale dosáhne úspory na dani ve výši 19 %. Patří sem „vozidlo k soukromým účelům, dovolená navíc, zdravotní volno“.
- Poskytnutý benefit je u zaměstnance osvobozený od daně a u zaměstnavatele jde o daňově neuznatelný náklad. Zaměstnavatel ušetří 34 % na odvodech na sociální a zdravotní pojištění, ale nedosáhne úspory na dani 19 %. Patří sem „občerstvení a flexibilní benefity“.
- Poskytnutý benefit není u zaměstnance osvobozený od daně a u zaměstnavatele se jedná o daňově neuznatelný náklad. Zaměstnavatelí vzrostou náklady o 34 % z odvodů sociálního a zdravotního pojištění a nedosáhne úspory na dani 19 %. Vzhledem k nevýhodnosti těchto benefitů, je společnost neposkytuje.

Matematický model

Účinky daňového efektu na jednotlivé variety zdanění benefitů (A,B,C,D) zjistíme pomocí matematického modelu, který obsahuje rovnice pro výpočet výdajů spojených s poskytnutím benefitů V_A, V_B, V_C, V_D , kde indexy A, B, C, D označují jednotlivé variety zdanění, b je konstanta 0,34 odpovídající pojistnému na sociální a zdravotní pojištění (34 %), které odvádí společnost za své zaměstnance. Všechny poskytnuté benefity mají stejnou hodnotu $b = 1\ 000$ Kč.

Varianta zdanění	Popis variety zdanění benefitů	Výdaje spojené s poskytnutím benefitů
A	U zaměstnance osvobozený příjem. U zaměstnavatele daňově uznatelný náklad.	$V_A = b - t \cdot b$
B	U zaměstnance podléhá zdanění. U zaměstnavatele daňově uznatelný náklad.	$V_B = b + 0,34 \cdot b - t \cdot (b + 0,34 \cdot b)$ Po úpravě: $V_B = 1,34 \cdot b \cdot (1 - t)$
C	U zaměstnance osvobozený příjem. U zaměstnavatele daňově neuznatelný náklad.	$V_C = b + t \cdot b$
D	U zaměstnance podléhá zdanění. U zaměstnavatele daňově neuznatelný náklad.	$V_D = b + 0,34 \cdot b + t \cdot (b + 0,34 \cdot b)$ Po úpravě: $V_D = 1,34 \cdot b \cdot (1 + t)$

Dosažením parametrů do matematického modelu dostáváme hodnoty v tabulce.

Varianta zdanění	Hodnota benefitů	Pojistné zaměstnavatele (34 %)	Náklady na benefity	Daňový efekt: (-) úspora na dani (+) ztráta na dani	Výdaje po započtení daňového efektu
A	1 000	0	1 000	-190	810
B	1 000	340	1 340	-255	1 085
C	1 000	0	1 000	190	1 190
D	1 000	340	1 340	255	1 595

Z hlediska celkových výdajů je **nejvýhodnější** skupina benefitů označená písmenem (A). Poskytnuté plnění v hodnotě 1 000 Kč je u zaměstnance osvobozené od daně a nepodléhá odvodům sociálního a zdravotního pojištění. Zaměstnavatel ušetří na pojistném (1 000 Kč x 0,34 %) 340 Kč. U zaměstnavatele se jedná o daňově uznatelný náklad ve výši 1 000 Kč a působením daňového efektu vznikne úspora na dani ve výši (1 340 x 0,19 %) 254 Kč. Celkový výdaj zaměstnavatele po odečtení úspory na dani činí (1 340 Kč - 254 Kč) 1 085 Kč.

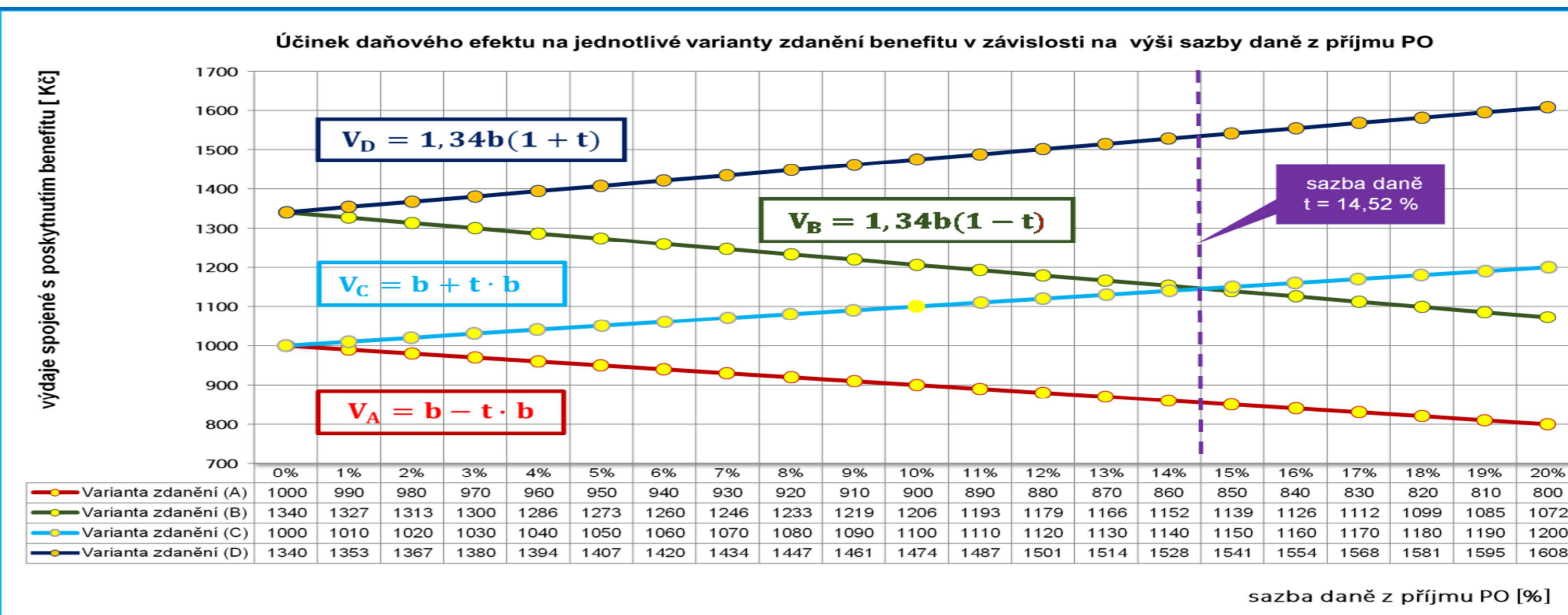
Na druhém místě je skupina benefitů označená písmenem (B). Z poskytnutého plnění v hodnotě 1 000 Kč zaměstnavatel odvede pojistné ve výši 34 %, čímž mu vzniknou dodatečné náklady ve výši (1 000 Kč x 0,34 %) 340 Kč. Zaměstnavatel si může potom uplatnit daňově odčitatelný náklad ve výši (1 000 Kč + 340 Kč) 1 340 Kč. Působením daňového efektu vznikne úspora na dani ve výši (1 340 x 0,19 %) 254 Kč. Celkový výdaj zaměstnavatele po odečtení úspory na dani činí (1 340 Kč - 254 Kč) 1 085 Kč.

Na třetím místě je skupina benefitů označená písmenem (C). Poskytnuté plnění v hodnotě 1 000 Kč je u zaměstnance osvobozené od daně a nepodléhá odvodům sociálního a zdravotního pojištění. Zaměstnavatel ušetří na pojistném (1 000 Kč x 0,34 %) 340 Kč. U zaměstnavatele se jedná o daňově neuznatelný náklad ve výši 1 000 Kč a působením daňového efektu vznikne ztráta na dani (1 000 Kč x 0,19 %) 190 Kč. Zaměstnavatel odvede na dani z příjmu o 190 Kč více, než kdyby se jednalo o daňově uznatelný náklad. Celkový výdaj zaměstnavatele po přičtení ztráty na dani je nejvyšší a činí 1 595 Kč.

K nejméně výhodným benefitům z hlediska celkových výdajů patří skupina benefitů označená písmenem (D). Z poskytnutého plnění v hodnotě 1 000 Kč zaměstnavatel odvede pojistné na sociální a zdravotní pojištění ve výši (1 000 Kč x 34 %) 340 Kč. Zaměstnavatel si nemůže uplatnit daňově odčitatelný náklad v celkové výši 1 340 Kč. Vlivem nepříznivého daňového efektu, odvede zaměstnavatel na dani z příjmu PO o (1 340 x 0,19 %) 254 Kč více, než kdyby se jednalo o daňově uznatelný náklad. Celkový výdaj zaměstnavatele po přičtení ztráty na dani je nejvyšší a činí 1 595 Kč.

Analýza vlivu daní na výdaje zaměstnavatele

V rámci aktivního finančního řízení se podnik dostává do různých rozhodovacích situací, které musí řešit s respektováním různých omezujících podmínek. Na finanční řízení a rozhodování mají vliv různé faktory, přičemž za rozhodující je třeba považovat zejména faktor času a faktor rizika. Mezi důležité faktory rovněž patří vliv daní, přičemž tento vliv může být jednak pasivní, kdy podnik musí strpět určité negativní důsledky vyplývající z daňových zákonů či naopak může využít výhody, které z existence daňových zákonů vyplývají, nebo aktivní, ve smyslu možnosti rozhodnout o realizaci určité varianty v návaznosti na působení daňových zákonů s cílem zvyšovat tržní hodnotu firmy či naplňovat další podnikové cíle. Rozhodnutí zaměstnavatele o poskytování zaměstnaneckých benefitů lze považovat za důležité finanční rozhodnutí, při kterém je třeba vzít v úvahu vliv daní. Jak mohou daně ovlivňovat tuto nenáročnou sociální politiku zaměstnavatele a jaké účinky do ekonomiky podniku mohou vyvolat, je předmětem zkoumání BP.

Z grafu zobrazujícího účinky daňového efektu na jednotlivé variety zdanění v závislosti na velikosti sazby daně z příjmu právnických osob vyplývá, že:

- přímka zobrazující účinky daňového efektu u benefitů s režimem zdanění (A) a (B) je klesající; tento fakt dokládá příznivý vliv daňového efektu u daňově uznatelných nákladů; vzniká úspora na dani, která se u zaměstnavatele projeví nižší platbou daně z příjmu PO,
- přímka zobrazující účinky daňového efektu u benefitů s režimem zdanění (C) a (D) je rostoucí; tento fakt dokládá nepříznivý vliv daňového efektu u daňově neuznatelných nákladů; vzniká ztráta na dani, která se u zaměstnavatele projeví vyšší platbou daně z příjmu PO,
- výše úspory na dani u benefitů s režimem zdanění (A) a (B) je závislá na velikosti sazby daně z příjmu; s rostoucí sazbou daně z příjmu roste úspora na dani a naopak,
- výše ztráty na dani u benefitů s režimem zdanění (C) a (D) je závislá na velikosti sazby daně z příjmu; s rostoucí sazbou daně z příjmu roste ztráta na dani a naopak.

Přímky zobrazující účinky daňového efektu na variantách zdanění benefitů (B) a (C) v závislosti na sazbě daně z příjmu se protínají v bodě, v němž se celkové výdaje na poskytnuté benefity s režimem zdanění (B) rovnají celkovým výdajům na poskytnuté benefity s režimem zdanění (C). Tomuto bodu odpovídá určitá velikost sazby daně z příjmu, kterou zjistíme vyřešením následující rovnice:

$$V_B = V_C$$
$$1,34 \cdot b \cdot (1 - t) = b + t \cdot b$$

Po dosažení za $b = 1\ 000$ získáme rovnici s jednou neznámou t :

$$1,34 \cdot 1\ 000 \cdot (1 - t) = 1\ 000 + t \cdot 1\ 000$$

Rovnici vyřešíme pomocí ekvivalentních úprav a dostaneme: $t = 0,1452 = 14,52\ %$

Vyřešením rovnice dospějeme k sazbě daně z příjmu 14,52 %. Při této hodnotě jsou benefity s režimem zdanění (B) stejně výhodné jako benefity s režimem zdanění (C), neboť platí $V_B = V_C = 1\ 145$ Kč. Výpočet účinků daňového efektu na variety zdanění (B) a (C) prezentuje tabulka.

Varianta zdanění	Hodnota benefitů	Pojistné zaměstnavatele (34 %)	Náklady na benefity	Daňový efekt: (-) úspora na dani (+) ztráta na dani	Výdaje po započtení daňového efektu
B	1 000	340	1 340	-195	1 145
C	1 000	0	1 000	145	1 145

Výsledky, k nimž dospějeme při analýze účinků daňového efektu na jednotlivé variety zdanění benefitů (A, B, C, D) v matematickém modelu nám poslouží jako podklad pro sestavení pořadí benefitů poskytovaných společností IT Trade, spol. s r.o., které zohledňuje přínos účinku zdanění při současné sazbě daně z příjmu právnických osob 19 %.

Zaměstnanecké benefity	Příjem zaměstnavatele		Odvod SP a ZP		Náklad zaměstnavatele		Varianta zdanění	Pořadí výhodnosti
	Osvobozeno od daně	Předmětem daně	Nepodléhá	Podléhá	Daňově uznatelný	Daňově neuznatelný		
Vozidlo k soukromým účelům		X		X	X		B	2.
Stravenky	X		X		X		A	1.
Penzijní připojištění	X		X		X		A	1.
Prohlubování kvalifikace	X		X		X		A	1.
Občerstvení	X		X			X	C	3.
Dovolená navíc		X			X		B	2.
Zdravotní volno (sick days)		X			X		B	2.
Flexibilní benefity	X		X			X	C	3.

Pořadovým číslem 3. je označena skupina benefitů s režimem zdanění (C). Jejich poskytování je pro zaměstnavatele ve srovnání s předchozími dvěma skupinami nejméně výhodné. Tato skupina benefitů je u zaměstnance osvobozena od daně. Na straně zaměstnavatele nevznikají dodatečné náklady z odvodů sociálního a zdravotního pojištění. ZDP považuje náklady spojené s poskytováním těchto benefitů za daňově neuznatelné (přičitatelné k základu daně). Působení daňového efektu přináší zaměstnavateli ztrátu na dani. Tato skutečnost má za následek, že výdaje spojené s poskytnutím těchto benefitů jsou po přičtení ztráty na dani vyšší než u předchozích dvou skupin benefitů.

Zaměstnanecké benefity seřazené dle výhodnosti

Zaměstnanecké benefity	Varianta zdanění	Popis variety zdanění benefitů	Pořadí výhodnosti (SDzP > 14,52 %)	Pořadí výhodnosti (SDzP = 14,52 %)	Pořadí výhodnosti (SDzP < 14,52 %)	Historický vývoj sazby daně z příjmu právnických osob vykazuje klesající trend. Tato skutečnost má přímý vliv na výdaje zaměstnavatele. Další snižování sazby daně z příjmu mění pořadí výhodnosti benefitů v analyzované společnosti. Mezní hodnotou je sazba daně z příjmu právnických osob o velikosti 14,52 %.
Stravenky	A	U zaměstnance osvobozený příjem.	1.	1.	1.	
Penzijní připojištění		U zaměstnavatele daňově uznatelný náklad.				
Prohlubování kvalifikace						
Vozidlo k soukromým účelům	B	U zaměstnance podléhá zdanění.	2.	2.	3.	
Dovolená navíc		U zaměstnavatele daňově uznatelný náklad.				
Zdravotní volno (sick days)						
Občerstvení	C	U zaměstnance osvobozený příjem.	3.	2.	2.	
Flexibilní benefity		U zaměstnavatele daňově neuznatelný náklad.				

Dopady do cash flow

V souvislosti s analýzou vlivu daní na celkové výdaje zaměstnavatele je třeba uvážit také dopady do cash flow podniku. Náklady na poskytované benefity vznikají v průběžném během celého účetního období a jsou i průběžně doprovázeny pohybem peněžních prostředků (výdejem peněz z banky nebo pokladny). Benefit, který podléhá zdanění ze superhrubé mzdy zaměstnance, navyšují hrubou mzdu zaměstnance v měsíci, v němž jsou poskytnuty a současně vstupují do vyměňovacího základu pro výpočet pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Mzdy i pojistné je hrazeno bezprostředně následující měsíc. Realizace daňové úspory nebo ztráty se uskuteční nejdříve po skončení účetního období, a to až při vlastním placení daně z příjmu za předpokladu, že společnost nevykazuje daňovou ztrátu.

Závěr:

Náklady na zaměstnance zahrnují mzdové náklady a náklady na benefity. Tyto náklady hrají významnou roli, neboť podnik značným způsobem zatěžují a tím ovlivňují jeho konkurenceschopnost. Bakalářská práce ukazuje českým podnikům možnosti aktivního využití působení daňových zákonů v jejich hospodaření a uvědomit si tak, že náklady nebo úlevy spojené se zaměstnanci jsou důležitým prvkem ovlivňujícím zásadní způsobem finanční řízení a rozhodování podniku.